

ZESPÓŁ SZKOLNO – PRZEDSZKOLNY
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 W ŁUKOWIE

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

Zatwierdzono: 09.2024r.

**PROGRAM OPRACOWANY
NA ROK SZKOLNY 2024/2025**

Podstawy prawne opracowania Programu Wychowawczo – Profilaktycznego:

1. Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 13 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz.U. z 2023 r. poz. 1367).
2. Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2023/2024.
3. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. Poz. 172).
4. Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
5. Ustawa z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2022 r. poz. 1700 ze zm.).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1604).
7. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.
8. Rozporządzenie ministra edukacji narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
11. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
12. Rozporządzenie ministra edukacji narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
13. Rozporządzenie MEN w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół z dnia 03.04.2019r. z późn. zm. z dn. 03.06.2020r.

1. Wprowadzenie.

Ideą przewodnią naszej szkoły jest harmonijna realizacja zadań w zakresie przekazywania uczniom wiedzy, kształcenia ich umiejętności oraz wspomagania rozwoju osobistego oraz kształcenia postaw. Praca dydaktyczna, wychowawcza i opiekuńcza to elementy, które muszą stanowić wzajemnie uzupełniającą się jedność i być ze sobą ściśle powiązane. Szkoła wspiera funkcję wychowawczą rodziny - nauczyciele, uczniowie i rodzice są dla siebie partnerami w codziennym realizowaniu nadrzędnego celu jakim jest wszechstronny rozwój dzieci. Podstawowym założeniem programu jest zbudowanie pomostu między edukacją a wychowaniem oraz zintegrowanie oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych w spójną całość.

Program wychowawczo - profilaktyczny zakłada, że wychowanie młodego człowieka będzie odbywało się na każdym etapie edukacji w trakcie bieżącej pracy z uczniem – na zajęciach edukacyjnych i pozalekcyjnych oraz z udziałem całej społeczności szkolnej na uroczystościach i imprezach szkolnych. Wszystkie proponowane przez nas działania, poza oczywistą promowaną tam tematyką, mają również na celu ułatwienie uczniom nabywania umiejętności życia w społeczeństwie. W związku z tym ich celem jest usprawnienie komunikacji, współpracy w grupie (również w środowiskach wirtualnych), ale również rozwijanie zdolności indywidualnej oraz zespołowej pracy czy organizacji i zarządzanie zespołami. Dzięki takiej różnorodności zajęć młodzi ludzie rozwijają również swoją kreatywność oraz przedsiębiorczość, co pozwala na wprowadzanie bardziej innowacyjnych rozwiązań w trakcie kształcenia młodych ludzi, które są odpowiednie do poziomu ich aktualnego rozwoju. Kierowanie własnym rozwojem zakłada zarówno pracę indywidualną jak i pracę grupową w zespole klasowym. Dzięki temu uczniowie mają możliwość odkrywania siebie, zdolność do komunikowania się, skutecznego przekazywania własnych myśli, słuchania, a nie jedynie słyszenia swoich rozmówców, efektywnego rozwiązywania sytuacji konfliktowych oraz radzenie sobie w sytuacjach trudnych. Uczymy dzieci współpracy, aktywności i odpowiedzialności, wychowujemy wskazując określone wartości życiowe, wyznaczamy granice w zachowaniu, opiekujemy się powierzonymi nam uczniami.

Działalność wychowawcza naszej szkoły polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomagania ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.

Ważnym zadaniem szkoły jest tworzenie przyjaznej i bezpiecznej atmosfery, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych poprzez zapobieganie i eliminowanie agresji i przemocy wśród uczniów oraz uczenie tolerancji wobec osób niepełnosprawnych.

Wraz z rozwojem dziecka i jego samodzielności musimy coraz bardziej liczyć się z koniecznością wyposażenia go w umiejętności przewidywania

zagrożeń. Obowiązkiem przede wszystkim rodziców, ale i nauczycieli jest od najwcześniejszych lat wyposażać dziecko w nawyki unikania, zapobiegania i możliwie sprawnego pokonywania niebezpieczeństw. W szkole zamierzenia te są realizowane poprzez różne oddziaływania wychowawcze. W tych oddziaływaniach mieści się również profilaktyka – rozumiana przez nas jako nauka i ćwiczenie umiejętności obrony przed zagrożeniami.

Zadaniem profilaktyki w szkole jest inicjowanie, uruchamianie takich działań, które wprowadzą pożądane zmiany w funkcjonowaniu ucznia. *Zachowania ryzykowne* to różne nieprawidłowe zachowania ucznia niebezpieczne zarówno dla zdrowia fizycznego i psychicznego, jak i dla jego otoczenia społecznego. Przez czynniki chroniące należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny ucznia lub wychowanka i zwiększa jego odporność na działanie czynników ryzyka.

Przez czynniki ryzyka należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, które wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia zachowań ryzykownych stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, zdrowia, bezpieczeństwa lub funkcjonowania społecznego.

Na podstawie przeprowadzonych badań wśród uczniów, rodziców i nauczycieli wyodrębniono następujące czynniki chroniące i czynniki ryzyka występujące w środowisku naszej szkoły.

Indywidualne cechy i zachowania uczniów.

Czynniki chroniące:

1. Przekonanie uczniów o konieczności nauki szkolnej. Większość uczniów wykazuje właściwy stosunek do obowiązków szkolnych. Uczniowie mają aspiracje edukacyjne, plany i cele związane z dalszą edukacją.

2. Znajomość i respektowanie przez zdecydowaną większość uczniów norm społecznych, zasad zachowania i zasad bezpieczeństwa.

Nauczyciele uczą swoich wychowanków kulturalnego zachowania względem siebie i wszystkich pracowników szkoły .

3. Posiadanie przez uczniów licznych zainteresowań i ich rozwijanie. Wielu uczniów naszej szkoły wykazuje zainteresowania naukowe oraz pozanaukowe, co chroni ich i sprzyja rozwojowi.

4. Postawy prospołeczne naszych uczniów. Podejmowane przez uczniów działania w wolontariacie, pomoc koleżeńska i różne inicjatywy kulturalne. Uczniowie działają na rzecz klasy, szkoły, środowiska lokalnego.

5. Przekonanie uczniów o szkodliwości nalogów, środków uzależniających.

6. Zaangażowanie religijne. Uczniowie zaangażowani są religijnie poprzez uczestnictwo w lekcjach religii w szkole. Jest duża grupa uczniów, która angażuje się w pogłębianie życia religijnego poza szkołą poprzez takie formy uczestnictwa jak: ruchy, stowarzyszenia oraz wspólnoty religijne dla dzieci, młodzieży oraz rodzin. Zdecydowana większość uczniów praktykuje życie religijne wraz ze swoimi rodzinami zgodnie z zasadami wynikającymi z systemu wartości i wychowania przekazywanego im przez rodziców.

Czynniki ryzyka:

- 1. Doświadczenie przez niektórych uczniów problemów emocjonalnych-** izolowanie się, problemy w radzeniu sobie ze stresem, apatia, przygnębienie, niekonstruktywne rozwiązywanie problemów, nadpobudliwość, słaba odporność na frustrację, niedojrzałość emocjonalna i społeczna.
- 2. Nadużywanie komputera, Internetu.**
- 3. Narażenie na eksperymentowanie z substancjami uzależniającymi.**
- 4. Zachowania zauważone przez nauczycieli u niektórych uczniów:** - zwiększona skłonność do zachowań nieetycznych: kłamstwo, nieuczciwe zachowania, brak rzetelnej nauki, nieprzestrzeganie zasad zachowania przez tych samych uczniów, niezdrowa rywalizacja.
- 5. Skłonność do zachowań ryzykownych.**

- Cechy środowiska społecznego.

2.1. Środowisko szkolne i rówieśnicze.

Czynniki chroniące:

- 1. Zapewnienie przez szkołę bezpiecznych warunków do nauki, poczucie bezpieczeństwa uczniów.** Zdecydowana większość naszych uczniów podaje, że w szkole czuje się bezpiecznie.
- 2. Wykwalifikowana kadra pedagogiczna oraz wysoki poziom nauczania.**
- 3. Przyjazna atmosfera, pozytywny klimat szkoły.**
- 4. Działania podejmowane przez szkołę,** Program Profilaktyczno – Wychowawczy, realizacja różnych działań, w tym rekomendowanych programów profilaktycznych „Program Domowych Detektywów”, „Program Fantastyczne Możliwości”, „Debata”, „Stawiam na siebie”.
- 5. Dostrzeganie problemów i rozwiązywanie ich na bieżąco.** Szybka diagnostyka. Brak tolerancji dla używek.
- 6. Organizacja grupowych zajęć pozalekcyjnych** (koła zainteresowań) oraz zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

7. Pozytywna aktywność społeczna – grupa uczniów zaangażowana w wolontariat szkolny i działalność samorządu uczniowskiego.

8. Pozytywna presja rówieśnicza – uczniowie przyznają, że picie alkoholu, używanie narkotyków, dopalaczy, palenie papierosów nie spotyka się z aprobatą rówieśników.

Czynniki ryzyka:

1. Problem części uczniów z integracją.

2. Łamanie przez niektórych uczniów zasad, w tym zakazu opuszczania terenu szkoły.

2.2. Środowisko rodzinne

Czynniki chroniące:

1. Dobre relacje z członkami rodziny. Uczniowie podkreślają możliwość uzyskania wsparcia emocjonalnego od swoich rodziców.

2. Pozytywny wpływ rodziny, wartości uczniów wyniesione z domów, prawidłowe wzory w domu rodzinnym.

3. Zaangażowanie rodziców w życie dzieci. Prawidłowe postawy dotyczące używek.

Czynniki ryzyka:

1. Zbyt mała rodzicielska kontrola zachowania dzieci.

2.3. Czynniki związane z szerszym kontekstem środowiska społecznego oraz sytuacji społecznej.

Czynniki chroniące:

1. Spokojne środowisko lokalne.

2. Dobra lokalizacja szkoły.

3. Uczniowie mają dostęp do klubu młodzieżowego, świetlicy szkolnej i miejskiej świetlicy środowiskowej, wspólnot religijnych.

4. Uczniowie mają dostęp do zorganizowanych zajęć pozaszkolnych.

3. Zdrowie fizyczne uczniów.

Czynniki ryzyka:

- Niskie zaangażowanie w zajęcia ruchowe, wybrane dyscypliny sportu.

- Niewłaściwe odżywianie się.

Profilaktyka w szkole prowadzona jest na poziomie *profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej*. Profilaktyka uniwersalna adresowana jest do wszystkich uczniów w określonym wieku, bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych lub zaburzeń psychicznych i dotyczy znanych, w znacznym stopniu rozpowszechnionych zagrożeń, np. przemocy, czy używania substancji psychoaktywnych. Na tym poziomie wykorzystywana jest ogólna wiedza na temat zachowań ryzykownych, czynników ryzyka i chroniących. Celem ma być opóźnianie inicjacji, przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych.

W dużej mierze działania profilaktyczne skupiają się na tworzeniu wspierającego, przyjaznego klimatu szkoły, który pozytywnie wpływa na zdrowie psychiczne i poczucie wartości, motywację do osiągnięć uczniów i nauczycieli. Pozwalają także na czynny udział rodziców w życiu szkoły. Profilaktyka selektywna obejmuje wspieranie uczniów, u których ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych.

Na poziomie profilaktyki uniwersalnej i selektywnej stosuje się określone strategie:

- strategie informacyjne, których celem jest dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru,
- strategie edukacyjne, które mają pomóc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych,
- strategie działań alternatywnych, których celem jest pomoc w zaspokojeniu ważnych potrzeb oraz osiąganie satysfakcji życiowej przez stwarzanie możliwości zaangażowania się w działalność pozytywną np. artystyczną, społeczną, sportową. Dotyczy to zwłaszcza dzieci zaniedbanych wychowawczo.

W przypadku profilaktyki wskazującej – wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji, lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Działalność szkoły obejmuje działania uprzedzające mające na celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów i wychowanków, charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego ucznia lub wychowanka oraz jego otoczenia społecznego.

Działalność edukacyjna szkoły jest określona przez:

1. Szkolny zestaw programów nauczania, który obejmuje całą działalność szkoły z punktu widzenia dydaktycznego.

2. Program Wychowawczo – Profilaktyczny szkoły, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i jest realizowany przez wszystkich nauczycieli, dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Formy działań:

- diagnoza problemów występujących w środowisku szkolnym i rodzinnym prowadzących do zachowań agresywnych wśród uczniów oraz wzmacniających te zachowania,
- podejmowanie niezbędnych działań zapobiegawczych,
- aktywizacja uczniów w działalności sportowej, kulturalnej oraz szeroko pojętych zajęciach pozalekcyjnych,
- współpraca z organizacjami zajmującymi się zapobieganiem patologiom,
- prowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnej dotyczącej zagrożeń i patologii (gazetki, konkursy),
- uwrażliwienie rodziców na problem zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Opracowany Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest zbiorem działań, które mają za zadanie wspomagać i kształtować prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Ich celem jest zapobieganie pojawieniu się i rozwojowi danego niekorzystnego zjawiska w konkretnej sytuacji i grupie społecznej, jak też promowanie alternatywnych, pozytywnych zjawisk, form spędzania czasu w stosunku do tych, które usiłuje się wyeliminować.

2. Wzorzec osobowy ucznia - absolwenta Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Szkoły Podstawowej nr 1 w Łukowie

Uczeń:

- posiada odpowiedni zasób wiedzy i umiejętności umożliwiające kontynuowanie nauki na dalszym etapie kształcenia,
- jest świadomy swoich praw i potrafi z nich korzystać,
- jest świadomy swoich obowiązków i wywiązuje się z nich w miarę posiadanych możliwości,
- nabywa umiejętność efektywnego komunikowania się i współpracy oraz kontrolowania własnych emocji,
- jest świadomy swojego potencjału, potrafi go rozwijać i wykorzystać,
- dba o swoje zdrowie i sprawność fizyczną,

- jest uczciwy, rzetelny, prawdomówny i wrażliwy,
- aktywnie i odpowiedzialnie uczestniczy w życiu społecznym, potrafi współpracować w zespole,
- samodzielnie i twórczo myśli, próbuje rozwiązywać problemy,
- ma poczucie własnej wartości, potrafi dokonywać samooceny, prezentuje własne poglądy,
- umie zadbać o bezpieczeństwo w sytuacjach ryzykownych,
- szanuje i pielęgnuje tradycje rodziny, szkoły, regionu, kraju,
- jest tolerancyjny wobec innych kultur,
- zna historię szkoły i jej patrona księdza Grzegorza Piramowicza.

3. Cele ogólne programu:

Wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.

- Pobudzanie ciekawości poznawczej ucznia.
- Wspieranie uczniów w prawidłowym rozwoju.
- Kształtowanie postaw społeczno-moralnych.
- Budowanie poczucia przynależności i więzi ze szkołą.
- Współpraca z rodzicami.

4. Wartości wychowawcze preferowane przez szkołę.

Najważniejszymi wartościami dla członków społeczności szkolnej Zespołu Szkolno - Przedszkolnego są zdrowie i rodzina. Cnimy uczciwość, szacunek, przyjaźń, prawdę i naukę. Oczekuje się, aby te wartości były kultywowane w pracy wychowawczej.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny powinien uwzględniać wartości, które chcemy rozwijać:

1. Wzajemne relacje oparte na szacunku, szczerości, tolerancji i kulturze osobistej.
2. Cechy osobowości takie jak: uczciwość, odpowiedzialność, pracowitość, przyjaźń.

3. Otwarte, obiektywne i tolerancyjne spojrzenie na świat i drugiego człowieka.
4. Aktywność społeczną oraz umiejętność pracy w grupie.
5. Pokojowość jako unikanie przemocy i poszukiwanie rozwiązań uwzględniających interesy wszystkich zainteresowanych stron.
6. Poczucie współodpowiedzialności za szkołę i poszanowanie mienia społecznego.
7. Poszanowanie i podtrzymywanie tradycji i historii naszego regionu, ojczyzny. Utożsamienie się z dziedzictwem kulturowym narodu.
8. Piękno jako wartość estetyczną w życiu każdego człowieka, jako coś, co nas zachwyca i czyni nas lepszymi.
9. Odwagę jako podejmowanie trudnych, służących dobru decyzji oraz przeciwstawiania się złu.
10. Mądrość jako celowe przyczynianie się do dobra poprzez właściwe wybory.
11. Sprawiedliwość jako uczciwość w ocenianiu i sądzeniu, przestrzegania zasady równości praw, poszanowania prawdy oraz prawości postępowania, czyli ludzkiej przyzwoitości, postępowania fair.

5. Obyczaje i tradycje szkolne.

Kultywowanie tradycji i obyczajów szkolnych realizujemy poprzez:

1. Prezentację historii szkoły i jej uaktualnianie.
2. Kontynuowanie zapisów ważnych wydarzeń z życia szkoły na stronie internetowej szkoły, w mediach społecznościowych.
3. Poznawanie symboli szkoły i ich znaczenia, eksponowanie tradycji i symboliki szkolnej na wystawach, gazetkach, w pracowniach, na korytarzach oraz podczas uroczystości.
4. Uroczyste obchodzenie Święta Szkoły.
5. Przybliżenie sylwetki patrona szkoły ks. Grzegorza Piramowicza.
6. Prezentowanie osiągnięć uczniów na stronie internetowej szkoły, w mediach społecznościowych.
7. Organizację Dnia Otwartego dla uczniów oddziałów przedszkolnych i przyszłych pierwszoklasistów.
8. Uroczyste przyjęcie pierwszoklasistów w poczet uczniów szkoły - ślubowanie klas pierwszych.
9. Pasowanie uczniów klas pierwszych na czytelnika.
10. Promowanie uczniów uzdolnionych, dzień kreatywności.

11. Organizowanie akademii i apeli szkolnych.
12. Organizowanie konkursów klasowych, szkolnych i międzyszkolnych oraz zawodów sportowych.
13. Udział w imprezach artystycznych, szkolnych i środowiskowych.
14. Udział w akcjach prozdrowotnych, ekologicznych.
15. Organizowanie akcji charytatywnych.
16. Przeprowadzanie demokratycznych wyborów do samorządu uczniowskiego, samorządów klasowych, szkolnego koła wolontariatu.
17. Umieszczanie logo szkoły na dyplomach, listach gratulacyjnych i ważnych pismach urzędowych.

6. Zadania szkoły

Przedstawione przez nas propozycje tematyczne Programu Wychowawczo-Profilaktycznego zgodne są ze wskazanymi celami programowymi oraz wiekiem uczniów.

Zadania	Sposób realizacji	Przewidywane osiągnięcia	Odpowiedzialni	Odbiorcy
Zapoznanie uczniów z ich prawami i obowiązkami.	- zapoznanie uczniów z prawami i obowiązkami zawartymi w statucie szkoły.	Uczeń: - zna prawa i obowiązki ucznia	- wychowawcy, - wszyscy nauczyciele	cała społeczność szkolna
Pomoc w samopoznaniu i samoocenie ucznia, w tym ucznia z Ukrainy. Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej.	- rozwijanie umiejętności interpersonalnych, - zajęcia z wychowawcą, - zajęcia terapeutyczne, - kształtowanie własnego wizerunku: jaki jestem?, jaki chciałbym być? - rozpoznawanie potrzeb i możliwości ucznia, w tym uczniów z Ukrainy, - indywidualna opieka nad uczniem np. z trudnościami emocjonalnymi, uczniem niepełnosprawnym, uczniem z Ukrainy, - kształtowanie adekwatnej samooceny,	uczeń: - posiada umiejętności interpersonalne, - właściwie się zachowuje, właściwie funkcjonuje w grupie, - nabywa umiejętności samooceny, swoich osiągnięć i zachowania	- pedagog, - psycholog, - terapeuci szkolni, - wychowawcy, - nauczyciele współorganizujący kształcenie, - pielęgniarka szkolna, - wychowawcy świetlicy	cała społeczność szkolna

	właściwe ocenianie swojego zachowania, - udzielanie wskazówek do samodzielnego planowania rozwoju ucznia, - informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych, zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie, - kształtowanie nawyku rzetelnej pracy: umiejętności planowania i organizowania nauki, wypoczynku, dostrzegania i rozwiązywania problemów, samokontroli i samooceny efektów pracy, umiejętności wyciągania wniosków na przyszłość.			
Podnoszenie jakości edukacji poprzez działania uwzględniające zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów, w tym uczniów z Ukrainy, wychodzenie naprzeciw możliwościom i zainteresowaniom uczniów.	- motywowanie uczniów do osiągania wyższych wyników, - zachęcanie uczniów do udziału w zajęciach pozalekcyjnych organizowanych na terenie szkoły, - rozpoznawanie indywidualnych potrzeb ucznia, - praca z uczniem zdolnym, - opieka nad uczniem mającym trudności w nauce, - nagradzanie uczniów osiągających najlepsze wyniki w nauce, sporcie, osiągających wysokie miejsca w konkursach, - organizacja konkursów, zawodów, turniejów, - organizacja zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej: dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno –kompensacyjnych, logopedycznych, specjalistycznych - diagnozowanie uczniów w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,	uczeń: - zdobywa nowe wiadomości i rozszerza swoją wiedzę, -aktywnie i twórczo uczestniczy w konkursach oraz w imprezach kulturalnych, - świadomie i twórczo rozwija własne zainteresowania, - systematycznie przygotowuje się do zajęć szkolnych, - czuje się odpowiedzialny za postępy w nauce- własne i swoich kolegów, - pomaga innym uczniom w nauce, - bierze udział w działaniach zespołowych	- nauczyciele, - pedagog, - psycholog, - nauczyciele biblioteki, -wychowawcy świetlicy - nauczyciele współorganizujący kształcenie	cała społeczność szkolna, rodzice – porady i konsultacje

	realizowanie zaleceń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, - pomoc w odrabianiu prac domowych w świetlicy szkolnej, - rozwijanie zamiłowania do czytania książek, - porady i konsultacje w zakresie wyboru kierunku kształcenia i zawodu.			
Roztropne korzystanie w procesach edukacyjnych z narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia wykorzystujących technologie informacyjno – komunikacyjne. Kształtowanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji.	- uczenie bezpiecznego i efektywnego korzystania z technologii cyfrowych, - korzystanie z narzędzi cyfrowych podczas pracy zdalnej, - wyszukiwanie, selekcjonowanie i wykorzystywanie informacji na określony temat, - wskazywanie źródeł informacji, - poznanie bibliotecznego warsztatu informacyjnego: katalogi, kartoteki, informatory, encyklopedie, słowniki, - udostępnianie księgozbioru podręcznego i zasobów multimedialnych, - wdrażanie do korzystania z bazy komputerowej w bibliotece szkolnej, - przeprowadzanie lekcji z wykorzystaniem technologii informacyjnej, - wykorzystanie technologii multimedialnej podczas np. szkolnych uroczystości i przedstawień, - opracowywanie przez uczniów za pomocą komputera tekstów, rysunków, motywów, prezentacji, - wymiana poglądów, dzielenie się doświadczeniami, - zachęcanie do korzystania z platformy e-learningowej.	uczeń: - poszerza wiadomości i zdobywa nowe umiejętności, - potrafi korzystać z komputera, - nabywa umiejętności zaprezentowania zdobytej wiedzy i umiejętności , - potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę, - jest przygotowany do życia w społeczeństwie informacyjnym	- nauczyciele	cała społeczność szkolna

Wspieranie uczniów, w tym uczniów z Ukrainy w prawidłowym rozwoju.	- zapobieganie wczesnym niepowodzeniom szkolnym, - minimalizowanie i usuwanie deficytów utrudniających naukę i stresów z nią związanych, - wyrównywanie szans edukacyjnych, - kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole i budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów, nauczycieli i rodziców, - współpraca z rodzicami, - wzmacnianie poczucia własnej wartości dzieci i rodziców, - wstępna diagnoza problemów dydaktycznych, wychowawczych, emocjonalnych i zdrowotnych, - wzmacnianie motywacji do nauki. - rozwijanie poczucia akceptacji do samego siebie oraz poczucia tolerancji i akceptacji względem innych uczniów, - rozwijanie umiejętności komunikacyjnych uczniów, - spotkania ze specjalistami (np. osoby z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, neurolog, psycholog, pedagog, logopeda), - szkolenia, ćwiczenia aktywizujące uczniów, poprawiające wydolność ich pamięci oraz wpływające na akceptowanie siebie i innych osób, - e-lekcja.	- uczeń właściwie funkcjonuje w grupie, - przestrzega ustalonych zasad, - rozwija swoje zainteresowania, - ma motywację do nauki.	- nauczyciele, - wychowawcy klas, - nauczyciele współorganizujący kształcenie, - pedagog, - psycholog, - terapeuci, - logopeda, - dyrektor szkoły	cała społeczność szkolna rodzice
Trudności w nauce oraz sposoby motywowania do pracy uczniów, w tym uczniów z Ukrainy.	- diagnoza zjawiska – ilość osób przejawiających trudności w nauce oraz ich specyfika, - zapoznanie uczniów i rodziców	- uczeń ma motywację do nauki.	- nauczyciele, - wychowawcy klas, - nauczyciele współorganizujący kształcenie,	cała społeczność szkolna rodzice

	z wymogami stawianymi przed uczniami z danego przedmiotu szkolnego, - pedagogizacja nauczycieli na temat: specyficznych trudności w nauce przejawianych przez uczniów zdrowych, zaburzeń zachowania i inteligencji emocjonalnej dzieci i młodzieży, - dostosowanie formy zajęć do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów szkoły, - rozwijanie kompetencji komunikacyjnych nauczycieli, - pedagogizacja rodziców / opiekunów dzieci na temat specyficznych trudności w nauce przejawianych przez uczniów zdrowych, - nawiązanie lub utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami / opiekunami uczniów oraz zachęcanie ich do większego angażowania się w sprawy szkoły i jej uczniów, - indywidualna analiza potrzeb danej rodziny, - kształtowanie umiejętności organizacji czasu, - poznawanie mnemotechnik.		- pedagog, - psycholog, - terapeuci, - logopeda, - dyrektor szkoły	
Przyswojenie przez ucznia, w tym ucznia z Ukrainy norm funkcjonowania społecznego. Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w	- zapoznanie na godzinach wychowawczych z treściami zawartymi w Konwencji Praw Dziecka, z obowiązującymi regulaminami szkolnymi, - integrowanie zespołów klasowych,	uczeń: - zna prawa i obowiązki wynikające ze Statutu Szkoły, - potrafi współpracować w grupie rówieśniczej,	- wychowawcy klas, - pedagog, - psycholog, -nauczyciele odpowiadający za wdrażane	cała społeczność szkolna rodzice

nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych.	tworzenie pozytywnych więzi koleżeńskich, - rozwój grupy poprzez współdziałanie, współtworzenie, odpowiedzialność za wykonane zadania, - organizowanie wspólnych wyjść i wyjazdów jedno - lub kilkudniowych - podejmowanie wspólnych akcji charytatywnych, - wspieranie inicjatyw dziecięcych, - uczestnictwo uczniów i rodziców w uroczystościach i imprezach organizowanych przez szkołę (zgodnie z kalendarzem szkoły), - kształtowanie właściwych postaw etyczno-moralnych na wszystkich zajęciach lekcyjnych, - popularyzowanie dobrego zachowania, - promowanie postaw tolerancyjnych.	- aktywnie uczestniczy w przygotowywaniu imprez i uroczystości szkolnych - szanuje swoją i cudzą pracę, - zna zasady właściwego ubioru	przedsięwzięcia, - nauczyciele, - nauczyciele współorganizujący kształcenie, - wychowawcy świetlicy	
Przygotowanie uczniów, w tym uczniów z Ukrainy do życia w demokratycznym społeczeństwie.	- przeprowadzenie demokratycznych wyborów do samorządów klasowych i samorządu uczniowskiego, szkolnego koła wolontariatu, - udział w spotkaniach z przedstawicielami samorządu uczniowskiego, szkolnego koła wolontariatu, - modelowanie zasad komunikacji; zawiązywanie kontraktów na linii nauczyciel-uczeń, - zachęcanie uczniów i rodziców do poznawania inicjatyw społecznych wspierających szkołę, służących środowisku, propagowanie wartościowych przedsięwzięć.	uczeń: -zna zasady głosowania w demokratycznych wyborach, - uczestniczy w organach samorządowych klasy i szkoły, - współtworzy szkołę, - wywiązuje się z zawartych umów, -zachęca rodziców do popierania cennych inicjatyw lokalnych na rzecz szkoły i środowiska	- nauczyciele, - opiekunowie SU, SKW - wychowawcy klas	cała społeczność szkolna rodzice

Rozwijanie zainteresowań kulturą, sportem, okolicą i regionem.	- wycieczki edukacyjne, - wyjazdy, wyjścia do kin, teatrów i muzeów -wycieczki po terenie miasta, na cmentarz, do miejsc pamięci, lokalnych instytucji, - prowadzenie zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, - organizacja i udział w konkursach przedmiotowych, artystycznych i sportowych.	- korzysta z dóbr kultury, - ceni zabytki Łukowa i regionu, - potrafi właściwie ocenić i wykorzystać swoje możliwości, - potrafi współpracować w zespole, - szanuje efekty pracy swojej i innych	- nauczyciele, - wychowawcy klas	cała społeczność szkolna
Działanie na rzecz szerszego udostępniania kanonu edukacji klasycznej, wprowadzenie w dziedzictwo cywilizacyjne Europy, edukacji patriotycznej, nauczania historii, poznawania polskiej kultury. Rozbudzanie zainteresowań kulturą, historią, geografą Polski, Europy i świata.	- organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi, - korzystanie z programów edukacyjnych, -poznanie historii hymnu narodowego, godła i flagi, - nauka hymnu państwowego, wspólne śpiewanie hymnu podczas uroczystości, - poznanie sylwetek wielkich Polaków, -przybliżanie aspektów geograficznych, politycznych i kulturowych Europy, -szerzenie informacji o krajach członkowskich Unii Europejskiej, -organizowanie konkursów związanych z tematyką proeuropejską.	-zdobywa nowe wiadomości i rozszerza swoją wiedzę o krajach UE, -szanuje odrębność innych narodów i kultur, - jest dumny z bycia Polakiem	-nauczyciele, -nauczyciele biblioteki	cała społeczność szkolna
Poznanie i kultywowanie obrzędów, tradycji lokalnych, narodowych.	- udział w uroczystościach organizowanych na terenie miasta, -spotkania z twórcami lokalnymi, ludowymi, -włączanie się do działań podejmowanych w związku z eksponowaniem zasług wybitnych Polaków czy też czczeniem ważnych rocznic narodowych.	- bierze czynny udział w przygotowaniu uroczystości, - z szacunkiem odnosi się do twórców kultury, - ceni zasługi wybitnych Polaków, - wie, co to jest strój galowy i kiedy on obowiązuje,	-wychowawcy klas, - rodzice, -nauczyciele religii, -nauczyciel muzyki, - SU, SKW, -wychowawcy świetlicy, -nauczyciele wychowania fizycznego	cała społeczność szkolna, rodzice

		- potrafi się odpowiednio zachować w czasie uroczystości		
Zapoznanie uczniów z autorytetami moralnymi.	-aktywne poszukiwanie wzorów do naśladowania wśród postaci literackich, historycznych, osób współcześnie żyjących, -organizowanie spotkań z zasłużonymi ludźmi, - kształtowanie systemu wartości.	- jest asertywny, - potrafi odróżnić dobro od zła i kierować się dobrem w swoim działaniu, -potrafi wskazać autorytety moralne, -zna podstawowe wartości i potrafi określić ich cechy, - identyfikuje się z przyjętym systemem wartości, -przestrzega zasad współżycia społecznego.	-wychowawcy klas, -nauczyciele	cała społeczność szkolna
Rozbudzanie zachowań empatycznych wobec wyznawców innych religii, narodów i ras.	- pogadanka na godz. wychowawczych i historii o religiach świata, - pogadanki na temat tolerancji, analizowanie przykładów nietolerancji w szkole, w rodzinie, - eksponowanie postaw pożądanych i godnych naśladowania, - pomoc dzieciom obcokrajowców w pokonywaniu trudności adaptacyjnych związanych z podjęciem nauki w polskiej szkole.	- zna różne religie, - szanuje odmienną religijną i rasową, narodowościową, - wie, co znaczy być tolerancyjnym, zachowuje się tolerancyjnie , -szanuje poglądy i przekonania innych ludzi, godność i wolność drugiego człowieka, - jest zdolny do właściwej oceny swoich zachowań.	-wychowawcy klas, - nauczyciele religii	cała społeczność szkolna
Wyrabianie szacunku wobec drugiego człowieka, w tym osób niepełnosprawnych, starszych i chorych.	- pomoc kolegom w codziennych czynnościach szkolnych, - włączanie się do akcji charytatywnych, -wyrabianie właściwego stosunku i uczenie tolerancji do osób	- szanuje osoby niepełnosprawne fizycznie i intelektualnie oraz ludzi starszych, -rozumie konieczność	- wszyscy nauczyciele	cała społeczność szkolna

	niepełnosprawnych.	niesienia pomocy drugiemu człowiekowi i stara się mu pomóc.		
Kształtowanie postaw prospołecznych poprzez działalność Szkolnego Koła Wolontariatu.	- zapoznanie uczniów z ideą wolontariatu - kształtowanie postaw prospołecznych - rozwijanie empatii i tolerancji - angażowanie w działania na rzecz społeczności szkolnej i lokalnej - wspieranie ciekawych inicjatyw charytatywnych dzieci na terenie szkoły i poza nią.	- uczeń jest tolerancyjny, - angażuje się w działania na rzecz innych ludzi, - jest otwarty na potrzeby innych osób.	- opiekunowie SU, SKW, - wychowawcy klas - koordynatorzy	cała społeczność szkolna
Wychowanie do życia w rodzinie, wzmacnianie relacji dziecka z rodziną.	- diagnozowanie środowisk rodzinnych, - udzielanie wsparcia pedagogicznego i pomocy materialnej rodzinom - pedagogizacja rodziców, np. podczas zebrań klasowych - realizacja zagadnień programu przedmiotu „Wychowanie do życia w rodzinie” - tematyka prorodzinna w edukacji - włączanie rodziców do działań na rzecz klasy i szkoły, wskazywanie na odpowiedzialność rodziców za wychowanie dziecka, - zapoznanie nauczycieli z przepisami prawa, które obligują ich do działania, - zorganizowanie spotkania informacyjnego z przedstawicielami organizacji i instytucji zaangażowanych w sytuację dziecka - pedagogizacja uczniów w temacie zmian zachodzących w życiu człowieka i ich efektów widocznych w zachowaniu. - wspieranie uczniów w trudnych	- rozumie znaczenie rodziny w rozwoju każdego człowieka, - szanuje członków swojej rodziny, - kultywuje tradycje rodzinne.	-pedagog -psycholog -nauczyciele prowadzący przedmiot „Wychowanie do życia w rodzinie” - nauczyciele współorganizujący kształcenie, -wychowawcy klas	cała społeczność szkolna, rodzice

	sytuacjach. - dbanie o dobro rodziny oraz swoich uczniów (pomoc dydaktyczna, finansowa, udzielanie wsparcia emocjonalnego).			
Reagowanie na przemoc i agresję w rodzinie dziecka, w tym dziecka z Ukrainy.	- podniesienie poziomu wiedzy i świadomości w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz instytucji udzielających pomocy osobom doświadczających takiego zagrożenia, - zwiększenie świadomości istnienia wielu form pomocy – poprawa dostępności do jednostek interwencyjnych przy współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dla osób dotkniętych lub zagrożonych przemocą domową, - rozbudzanie poczucia solidarności i braku obojętności na krzywdy ludzkie, - pogadanki z przedstawicielami służb mundurowych oraz osobami przeszkolonymi do udzielania pomocy osobom zagrożonym lub dotkniętym przemocą domową, - udostępnianie materiałów szkoleniowych (ulotek, broszur, filmów) informujących o problemie.	- uczeń ma zaufanie do nauczyciela, - posiada wiedzę na temat agresji i przemocy w rodzinie, - posiada informacje na temat instytucji, które świadczą pomoc rodzinom dotkniętym przemocą.	- wszyscy nauczyciele	nauczyciele, rodzice/ opiekunowie, uczniowie
Rozwijanie wrażliwości i odpowiedzialności za piękno przyrody.	- organizowanie wycieczek, zielonych szkół, -opieka nad terenem zielonym wokół szkoły,	- potrafi dostrzec piękno otaczającego go świata, - dba o przyrodę i rozumie potrzebę jej ochrony,	-nauczyciele, -nauczyciele przyrody	cała społeczność szkolna

	- organizacja / udział w konkursach literackich, plastycznych i muzycznych dotyczących wiedzy ekologicznej, -gromadzenie materiałów prasowych, popularnonaukowych oraz różnego rodzaju wydawnictw dotyczących ekologii, -udział w akcjach, apelach, wycieczkach o tematyce ekologicznej, -pomoc zwierzętom i ptakom w czasie zimy, - pielęgnowanie roślin w szkole.	- potrafi segregować śmieci, -uczestniczy w organizowanych konkursach, akcjach ekologicznych, -jest świadomy konieczności ochrony przyrody oraz odpowiedzialności za środowisko		
Kulturalne zachowanie się uczniów oraz właściwe rozwiązywanie konfliktów.	- promowanie zachowań zgodnych ze społecznie akceptowanymi normami, - uczenie uczniów, w tym uczniów z Ukrainy prawidłowych form zachowania w sytuacjach trudnych, -pogadanki na temat zasad kulturalnego zachowania się w szkole i poza nią, - organizowanie konkursu „Kulturalna Klasa”, -propagowanie zasad savoir – vivre, -konsekwentne egzekwowanie pozytywnych postaw, - spotkania z przedstawicielami policji, psychologiem/ pedagogiem szkolnym, - zajęcia ruchowe, aktywizujące, - e-lekcje.	- przestrzega zasad zachowania, - potrafi ocenić zachowania swoje i innych, - wyróżnia się kulturą osobistą, - dąży do kompromisów.	- wszyscy nauczyciele, -wychowawcy klas, - nauczyciele współorganizujący kształcenie, -wychowawcy świetlicy	cała społeczność szkolna
Wychowanie do wartości, do wrażliwości na prawdę i dobro, kształtowanie postaw szlachetności, zaangażowania społecznego	- wychowanie do wartości: zdrowie, rodzina, uczciwość, szacunek, przyjaźń (miłość), prawda, odpowiedzialność, odwaga, samodyscyplina, pokojowość,	- prawidłowo reaguje na niewłaściwe zachowania, - potrafi odróżnić dobro od zła, - wie, jak zachować się w	- nauczyciele - pedagog, - psycholog, - pracownicy szkoły	cała społeczność szkolna, rodzice

i respektowanie norm społecznych. Przeciwdziałanie agresji i przemocy rówieśniczej w szkole.	sprawiedliwość, szczęście (optymizm), solidarność, piękno, mądrość (nauka), - kształtowanie odpowiedniej postawy i właściwego zachowania podczas zajęć szkolnych, przerw, uroczystości szkolnych i wycieczek oraz analizowanie zachowania na lekcjach wychowawczych. - przeprowadzenie badań diagnozujących występowanie zjawiska agresji i przemocy wśród uczniów w ramach ewaluacji oraz programu zapobiegania agresji i przemocy w szkole, - zaangażowanie rodziców / opiekunów prawnych i faktycznych do współpracy przy promowaniu poprawnego stylu zachowania, - udział w kampaniach społecznych, - konsekwentne reagowanie na przejawy agresji wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły, - propagowanie właściwych postaw poprzez udział w różnorodnych konkursach, warsztatach, wydarzeniach kulturalnych, - spotkanie z przedstawicielami policji, - pomoc uczniom sprawiającym trudności wychowawcze, - gromadzenie i upowszechnianie materiałów dotyczących przeciwdziałania przemocy i agresji, - nauka umiejętności właściwych sposobów rozładowywania napięcia, reagowania na sytuacje stresogenne,	przypadku przemocy i agresji, - przeciwstawia się przejawom brutalności i wulgarności, - potrafi odróżnić agresję od zjawiska przemocy, - wie co to są dobra osobiste?, - wie czym jest nietykalność cielesna		
---	---	--	--	--

	kształtowanie umiejętności radzenia sobie z gniewem, - zwiększanie poczucia własnej wartości, i poszanowanie tożsamości własnej i rówieśników, - uświadomienie uczniów o ich prawie do ich poszanowania godności osobistej i nietykalności cielesnej, - prawna ochrona dóbr osobistych człowieka, w tym nietykalności cielesnej, a zwyczaje szkolne”, - relacje „chłopcy –dziewczynki”- pogadanki w klasach, - uczenie reagowania na zjawiska przemocy, zachęcanie do szukania pomocy u osób dorosłych, - wyrabianie umiejętności mówienia „nie” w sytuacjach grożących zdrowiu dziecka (asertywność), - dostarczanie informacji na temat właściwych sposobów postępowania z dzieckiem agresywnym, - przygotowywanie plakatów, gazetek i organizacja konkursów szkolnych dotyczących konieczności przestrzegania norm i zasad współżycia społecznego.			
Profilaktyka uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, hazardu.	- wyposażenie uczniów, w tym uczniów z Ukrainy w wiedzę, jak korzystać z dobrodziejstw internetu- portale społecznościowe, komunikatory, - eliminowanie mowy nienawiści, „hejterstwa”w internecie, - kształtowanie nawyku właściwego odbioru i wykorzystania komputera, Internetu, multimediów (zapobieganie	- wie o szkodliwości nadmiernego korzystania z komputera i możliwości uzależnienia	- wszyscy nauczyciele	cała społeczność szkolna, rodzice

	cyberprzemocy), - uczenie krytycznego stosunku do mediów, internetu, gier komputerowych, sekt itp.			
Przeciwdziałanie używaniu wulgaryzmów. Przeciwstawianie się napływowi obcych słów do języka ojczystego.	-codzienne wdrażanie do używania form grzecznościowych i kulturalnego zachowania , -troska o czystość języka ojczystego -wyrabianie ambicji poprawnego, starannego mówienia, -rozwijanie zainteresowań czytelniczych i literackich.	-rozumie potrzebę eliminowania wulgarnych słów, - zastępuje obce słowa polskimi odpowiednikami, - zwraca uwagę na poprawność, rzeczowość swoich wypowiedzi, - wzoruje się na mistrzach polskiej mowy.	-nauczyciele	cała społeczność szkolna
Kształtowanie postawy odpowiedzialności za zdrowie.	-propagowanie akcji zdrowotnych, programów profilaktycznych w szkole i poza nią, zachęcanie uczniów do udziału w podejmowanych działaniach, -propagowanie zdrowego odżywiania i zdrowego stylu życia, -pogadanki na temat wad postawy, skutków zdrowotnych oraz ich zapobieganiu, -uczestnictwo w imprezach sportowych, zajęciach SKS, w zajęciach na pływalni, -fluoryzacja zębów, -wykonywanie gazetek ściennych, -dożywianie dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, -organizacja przerwy śniadaniowej w klasach młodszych, -pogadanki na godz. wychowawczych na temat przyczyn stresu i sposobów walki z nim oraz zgubnego wpływu hałasu na	-docenia znaczenie zdrowia jako jednej z najważniejszych wartości w życiu człowieka, - rozumie zasadność stosowanych działań, - jest zainteresowany własnym rozwojem, -rozwija swoją sprawność fizyczną, - nosi właściwy strój na lekcji w – f , -wie, jak ważna jest dbałość o higienę ciała, -rozumie potrzebę fluoryzacji zębów, -dba o zęby, systematycznie kontroluje stan uzębienia -dba o własne zdrowie,	-wychowawcy klas, -pielęgniarka, -nauczyciele wychowania fizycznego, -wychowawcy świetlicy.	cała społeczność szkolna, rodzice

	zdrowie człowieka.	bezpieczeństwo i estetykę		
Uświadamianie szkodliwości stosowania środków i substancji psychoaktywnych, e-papierosów.	- realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych i zalecanych, - uświadamianie uczniom i ich rodzicom zagrożeń wynikających z uzależnień od nikotyny, w tym e-papierosów, alkoholu, dopalaczy, narkotyków, -udostępnianie zgromadzonych publikacji o zdrowiu, uzależnieniach, bezpieczeństwie, -uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem, - uczenie rozpoznawania presji ze strony grupy rówieśniczej, mediów oraz jak radzić sobie z sytuacjami nacisku, - ćwiczenie zachowań asertywnych i sztuki odmawiania, - wykonanie gazetek ściennych, - pogadanka z pielęgniarką, -przeprowadzanie lekcji wychowawczych na temat szkodliwości używek, -umieszczenie na stronie internetowej szkoły informacji dotyczących szkodliwości stosowania używek, -umieszczanie na stronie internetowej szkoły referatów dla rodziców dotyczących zasad dobrego komunikowania się z dziećmi.	- wie, jaki wpływ na jego zdrowie i rozwój mają narkotyki, e- papierosy, alkohol i inne używki (np. dopalacze), - potrafi odmówić, - wie, jak należy korzystać z przekazów medialnych, - rodzice wiedzą, jak rozpoznać objawy uzależnień.	-pedagog, -psycholog, -pielęgniarka, -wszyscy nauczyciele, -rodzice	cała społeczność szkolna, rodzice
Kształtowanie postawy odpowiedzialności za bezpieczeństwo społeczności szkolnej.	- dbanie o bezpieczeństwo na terenie szkoły i w jej obrębie, - badanie poczucia bezpieczeństwa w szkole, - promowanie zdrowego i aktywnego	- uczeń czuje się bezpiecznie w szkole	wszyscy pracownicy szkoły	cała społeczność szkolna, rodzice

	stylu życia wśród dzieci i młodzieży, -zaznajomienie uczniów z praktyczną formą pierwszej pomocy, - instalowanie niezbędnych sprzętów i montowanie usprawnień, - dbanie o bezpieczeństwo fizyczne, emocjonalne i intelektualne uczniów, - usprawnienie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia, -lekcje z wychowawcą, - uroczystości szkolne, apele, eventy, - zajęcia fizyczne, - spotkania ze specjalistami, pracownikami służb medycznych.			
Wychowanie do życia w szkole: rozwój samorządności i odpowiedzialności za swoje zachowanie.	- planowanie i organizowanie imprez klasowych i szkolnych, - dbanie o estetykę klas lekcyjnych, - współudział w tworzeniu dokumentacji szkoły np. sprawozdania z działalności SU,SKW, - kontrolowanie przestrzegania zapisów zawartych w Statucie Szkoły, regulaminów, zarządzeń Dyrektora ZSP.	uczeń: -aktywnie uczestniczy w organizowaniu imprez klasowych i szkolnych, - zna swoje prawa i obowiązki	- opiekunowie SU,SKW, - wychowawcy klas, - dyrekcja, -nauczyciele	cała społeczność szkolna
Poznajowanie i kultywowanie obrzędów, tradycji szkolnych.	- nauka hymnu szkoły, -eksponowanie historii szkoły, - kultywowanie pamięci o patronie szkoły, przekazywanie wiedzy dotyczącej patrona szkoły, - organizowanie spotkań z absolwentami szkoły, -uroczyste przyjmowanie uczniów klas pierwszych w poczet społeczności	uczeń: - zna hymn szkoły, - dba o honor i tradycje szkoły, - troszczy się o mienie szkoły i jej wygląd, - bierze czynny udział w przygotowywaniu uroczystości szkolnych,	-wychowawcy klas, - rodzice, -wychowawcy świetlicy, - nauczyciel muzyki, - wszyscy nauczyciele	cała społeczność szkolna

	szkolnej, - pasowanie na czytelnika biblioteki, - organizowanie uroczystości szkolnych i imprez (zgodnie z harmonogramem na dany rok szkolny).	imprez klasowych, -czuje się współgospodarzem szkoły, - posiada aktualne informacje z życia szkoły, - ma świadomość współtworzenia historii szkoły		
Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole.	- budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczeń – nauczyciel oraz nauczyciel – rodzic, - wzmacnianie więzi z rówieśnikami, dziećmi z Ukrainy oraz nauczycielami.	- uczeń potrafi nawiązywać relacje z rówieśnikami, nauczycielami	-wszyscy uczniowie i pracownicy szkoły, rodzice	cała społeczność szkolna
Działalność opiekuńcza szkoły.	- rozpoznawanie i zaspokajanie potrzeb w zakresie opieki nad uczniami, w tym uczniami z Ukrainy, -zapewnienie prawidłowej organizacji pracy świetlicy szkolnej oraz czytelni szkolnej, - objęcie na wniosek rodziców opieką świetlicową uczniów według przyjętych zasad.	- uczeń czuje się w szkole dobrze i bezpiecznie	-dyrektor, -wychowawcy świetlicy, - nauczyciele bibliotekarze, -wychowawcy klas.	cała społeczność szkolna
Profilaktyka zaburzeń zdrowia psychicznego uczniów.	<u>Profilaktyka uniwersalna</u> • Podnoszenie umiejętności nauczycieli i innych pracowników szkoły w zakresie potrzeb rozwojowych dzieci, bezpieczeństwa oraz umiejętności wychowawczych. Uzyskanie wiedzy na temat norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego. • Powołanie i przeszkolenie zespołu ds. sytuacji kryzysowych, wypracowanie procedur reagowania. W skład zespołu powinni wchodzić: dyrektor lub jego zastępca, psycholog/pedagog,	•wzrost wiedzy z zakresu rozpoznawania sygnałów mogących świadczyć o przeżywanym przez ucznia kryzysie emocjonalnym •zapobieganie różnym zachowaniom ryzykownym, •uwrażliwienie młodzieży, skłanianie do poszukiwania pomocy w sytuacji kryzysu i udzielania wsparcia depresyjnym rówieśnikom	- wszyscy nauczyciele, - specjaliści szkolni, - dyrekcja	uczniowie, rodzice, nauczyciele <u>Profilaktyka selektywna</u> adresowana do grup zwiększonego ryzyka (uczniowie z problemami zdrowotnymi, ekonomicznymi, rodzinnymi, z trudnościami w nauce i zachowaniu, źle się

pielęgniarka (jeśli jest zatrudniona) i kilku wychowawców (stosownie do liczby uczniów w szkole).

- Kreowanie zdrowego, wspierającego środowiska w szkole. Dbanie o dobry klimat fizyczny i społeczny, w tym: budowanie dobrych relacji nauczycieli z uczniami i rodzicami oraz pomiędzy uczniami (działania integracyjne zapobiegające stygmatyzacji i odrzuceniu); ustalenie jasnej polityki dotyczącej zachowania się uczniów. Zdecydowana niezgoda na przemoc.

Konsekwentne reagowanie nauczycieli na wszelkie jej przejawy, ochrona i wsparcie dla ofiar przemocy

- Wzmacnianie odporności uczniów poprzez uczenie najważniejszych umiejętności psychologicznych i społecznych, w tym: radzenia sobie z emocjami i stresem, poszukiwania pomocy i udzielania jej; rozwiązywania konfliktów, przewidywania konsekwencji własnych działań itp.

- Podnoszenie samooceny dzieci i nastolatków poprzez dostarczanie okazji do rozwijania zainteresowań i przeżycia sukcesu.

- Wzmacnianie więzi ze szkołą poprzez angażowanie uczniów w szkolne projekty i wydarzenia.

- Zwiększanie wychowawczych kompetencji rodziców

Profilaktyka selektywna:

- zbieranie informacji o potrzebach i trudnościach uczniów; uważna

adaptujący)

Profilaktyka

wykazująca

adresowana do poszczególnych uczniów z grupy wysokiego ryzyka (zachowania autoagresywne, po próbie samobójczej, eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi)

	obserwacja dla oszacowania ryzyka; • pomoc w nauce, udzielanie wsparcia i budowanie motywacji, indywidualizacja nauczania; • włączanie w grupę rówieśniczą; • angażowanie w dodatkowe działania rozwijających umiejętności psychologiczne i społeczne. • zacieśnianie współpracy z rodzicami. <u>Profilaktyka wskazująca:</u> • bieżąca dyskretna obserwacja prowadzona przez pracowników szkoły (w tym personel pomocniczy); • udzielanie wsparcia przez nauczycieli i pomoc w nauce; • stała współpraca z rodzicami, podjęcie interwencji z udziałem rodziców, wspólne opracowanie strategii pomocy dla ucznia; • opieka szkolnego specjalisty, udzielanie wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu trudności; • kierowanie ucznia do specjalistów w środowisku lokalnym celem przeprowadzenia indywidualnej diagnozy i ewentualnego podjęcia terapii, stała współpraca z nimi; • <u>kierowanie rodziców na treningi umiejętności lub nakłanianie ich do skorzystania ze specjalistycznej pomocy, w tym terapeutycznej.</u>			
Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny. Aktywna współpraca nauczycieli z rodzicami/opiekunami prawnymi.	- wprowadzenie rodziców jako świadomych partnerów w proces dydaktyczno-wychowawczy, - umożliwienie zapoznania się rodziców z dokumentami szkolnymi: Statutem Szkoły, Programem Wychowawczo-	- rodzice chętnie współpracują z organami szkoły	- nauczyciele, - wychowawcy klas, -wychowawcy świetlicy.	rodzice

	Profilaktycznym, i obowiązującymi regulaminami, - współpraca z Radą Rodziców i klasowymi oddziałami rady rodziców, - organizacja zebrań i dni otwartych dla rodziców, - współtworzenie dokumentów szkolnych, - wspólne organizowanie uroczystości szkolnych i imprez, - pozyskiwanie sponsorów wspierających działalność szkoły, - pedagogizacja rodziców, - włączanie rodziców w badania diagnozujące wpływające na prace szkoły, - współpraca nauczycieli z rodzicami w organizacji uroczystości szkolnych, - wspólne działania nauczycieli i rodziców wzmacniające motywację do nauki uczniów.			
--	--	--	--	--

Metody i formy realizacji programu.

- działania wychowawców w ramach godzin wychowawczych,
- wprowadzanie przez wszystkich nauczycieli do tematyki swoich przedmiotów elementów programu profilaktyczno-wychowawczego,
- uwzględnianie założeń programu profilaktyczno-wychowawczego we wszystkich zajęciach szkolnych,
- dostosowanie przez wszystkich nauczycieli w ramach prowadzenia zajęć szkolnych przekazywania wiedzy, kształtowania umiejętności i postaw uczniów do odpowiedniej w tym wieku aktywności dzieci, umożliwienie poznawania świata w jego jedności i złożoności, wspomaganie samodzielności uczenia się, inspirowanie do wyrażania własnych myśli i przeżyć, rozbudzanie ciekawości poznawczej oraz motywowanie do dalszej edukacji,
- współpraca nauczycieli z pedagogiem i psychologiem,
- stworzenie oferty zajęć pozalekcyjnych,
- organizowanie imprez okolicznościowych,

- zapewnienie uczniom bezpieczeństwa na terenie szkoły poprzez sprawnie działający system dyżurów i interwencji oraz monitoring,
- udział w imprezach, konkursach pozaszkolnych,
- organizowanie zajęć o charakterze profilaktycznym,
- organizowanie imprez integracyjnych z udziałem uczniów, nauczycieli i rodziców,
- praca z rodziną ucznia, konsultacje, porady,
- wspieranie i aktywizowanie samorządu uczniowskiego, szkolnego koła wolontariatu i całego środowiska uczniowskiego.

Praca z uczniem:

- warsztaty integrujące zespół klasowy, rozwijające kompetencje społeczne,
- zajęcia z zakresu profilaktyki,
- zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych (koła zainteresowań, zajęcia sportowe),
- stała pomoc psychologiczna i opieka pedagogiczna,
- angażowanie uczniów ze szczególnym uwzględnieniem grup ryzyka do aktywnego uczestniczenia w przygotowanie imprez i uroczystości szkolnych.

Praca z rodzicami:

- pedagogizacja rodziców w ramach spotkań klasowych,
- prelekcje i pogadanki,
- udzielanie indywidualnych porad i konsultacji przez pedagoga i psychologa,
- udział w spotkaniach z przedstawicielami instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny,
- budowanie prawidłowych, opartych na wzajemnym poszanowaniu i zaufaniu relacji z rodzicami,
- wskazywanie na dbałość i znaczenie właściwej formy spędzania czasu wolnego przez dzieci,
- dbałość o stałe konsekwentne współdziałanie nauczycieli i rodziców w sprawach wychowania i kształcenia dzieci.

Praca Rady Pedagogicznej:

- udział nauczycieli w szkoleniowych radach pedagogicznych,
- współpraca z pedagogiem, psychologiem oraz innymi specjalistami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny przy rozwiązywaniu problemów wychowawczych,

- stałe i systematyczne doszkącanie i samodoskonalenie w ramach zespołów wychowawczych i klasowych oraz innych formach doskonalenia zawodowego.

Praca prowadzona przez pracowników niepedagogicznych:

- zaznajomienie z założeniami programu profilaktyczno-wychowawczego,
- reagowanie na przejawy negatywnych zachowań i informowanie o tym wychowawcę klasy,
- wyrażanie swojej opinii na temat oceny zachowania uczniów,
- wspomaganie nauczycieli w realizowaniu działań profilaktyczno - wychowawczych.

Praca samorządu uczniowskiego i szkolnego koła wolontariatu:

- inspiruje, inicjuje i organizuje życie kulturalne i intelektualne na terenie szkoły,
- reprezentuje potrzeby i oczekiwania środowiska uczniowskiego wobec dyrekcji i grona nauczycielskiego, propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji.

Środki dydaktyczne.

Multimedia oraz sieć komputerowa podnoszą sprawność procesu dydaktycznego. Sieć komputerowa likwiduje problem przestrzeni i czasu, a także jest znakomitym narzędziem pracy nauczyciela. Stwarza możliwość lepszego przyswajania i przetwarzania wiedzy w umyśle ucznia.

Ułatwiają dokładniejsze poznanie rzeczywistości przez bezpośrednie oddziaływanie na psychikę ucznia. Środki dydaktyczne wzbogacają stosowane metody nauczania, przyczyniają się do wzrostu ich efektywności. Dzięki temu usprawniają one nie tylko bezpośrednie poznawanie rzeczywistości przez uczniów, lecz dostarczają także tworzywa w postaci wrażeń i spostrzeżeń, na którym opiera się poznanie pośrednie, czynności umysłowe, a ponadto różnego rodzaju czynności praktyczne. Dostarczają uczniom określonych bodźców sensorycznych oddziałujących na ich wzrok, słuch, dotyk, ułatwiają im bezpośrednie i pośrednie poznawanie rzeczywistości. Są to: przedmioty naturalne, wykresy, diagnozy, symbole, płyty, taśmy, instrumenty muzyczne, projektory filmowe, aparaty telewizyjne, komputery.

Instytucje i osoby wspomagające:

Grono pedagogiczne, rodzice, pielęgniarka szkolna, pracownicy niepedagogiczni, Komenda Powiatowa Policji, Państwowa Straż Pożarna, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, pracownicy Świetlicy Terapeutycznej "Parasol", Sąd Rodzinny-kuratorzy sądowi, Centrum Usług Społecznych, Sanepid, lekarze specjaliści, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Muzeum Regionalne w Łukowie, Łukowski Ośrodek Kultury, Medyczne Studium Zawodowe.

Procedura ewaluacyjna obejmuje:

- obserwację działań wychowawczych nauczycieli i dyrekcji,
- rozmowy indywidualne z rodzicami i nauczycielami oraz pracownikami niepedagogicznymi szkoły,
- analizę problemów zgłaszanych pedagogowi i psychologowi,
- badania ankietowe kierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli,
- analizę sprawozdań półrocznych i rocznych wychowawców,
- formułowania wniosków i rekomendacji,
- modyfikowanie programu wychowawczo - profilaktycznego,
- inne, w zależności od potrzeb.

Program Wychowawczo - Profilaktyczny będzie modyfikowany według potrzeb.